

RESPONSABILITATEA SOCIALĂ CORPORATIVĂ – INSTRUMENT DE ASIGURARE A DEZVOLTĂRII DURABILE

Mihaela POSTOVAN

Universitatea Tehnică a Moldovei,
Facultatea Inginerie Economică și Business,
Departamentul Economie și Management, grupa AA-191M
mun. Chișinău, Republica Moldova
mihaela199628@gmail.com

Rezumat. Scopul acestei lucrări este de a analiza viziunea Uniunii Europene privind Responsabilitatea Socială Corporativă și rolul ei în dezvoltarea durabilă, se va prezenta diligența DUE pentru conductul de afaceri responsabilă, unde se includ: impacturile adverse și risc, pentru ce se efectuează diligența cuvenită, care sunt caracteristicile due diligente și elementele esențiale ale acestor. La finele articolului se vor prezenta viziunile strategice pentru anii 30 și se vor atașa recomandările pentru dezvoltare a Responsabilității Sociale Corporative în Republica Moldova cu suportul Uniunii Europene.

Cuvinte cheie: relații, diligența, economie, corupție, colaborare,

Introducere

Este clar că termenul „responsabilitate socială” implică judecăți de valoare. Prin urmare, conceptul este unul subiectiv și influențat de context.

O definiție recentă a fost formulată de Consiliul Mondial de Afaceri pentru Dezvoltare Durabilă (World Business Council for Sustainable Development, WBCSD). Potrivit Consiliului, Responsabilitatea Socială Corporativă (RSC) este, angajamentul companiilor de a contribui la dezvoltarea economică durabilă, lucrând împreună cu angajații, familiile lor, comunitatea locală și societatea pentru a îmbunătăți calitatea vieții.

Acțiunile pe care companiile le realizează ca parte a RSC trebuie să reprezinte ceva mai mult decât cerințele legale minimale sau obligațiile fiscale pentru a fi calificate drept responsabilitate socială.

Legătura dintre Dezvoltarea Durabilă și Responsabilitatea Socială Corporativă

Întreprinderile au un rol crucial în tranziția către durabilitate. În ultimele decenii, atât din proprie inițiativă, cât și încurajate de autoritățile publice, un număr tot mai mare de întreprinderi au integrat în misiunea lor, ca element esențial, responsabilitatea socială și de mediu. Din ce în ce mai multe întreprinderi consideră Obiectivele de Dezvoltare Durabilă drept parte integrantă a strategiei lor privind competitivitatea și creșterea. Acestea au înțeles că un comportament responsabil în afaceri poate contribui la profituri și o creștere mai durabile, la noi oportunități de piață și la crearea de valoare pe termen lung pentru acționari. Având în vedere complexitatea tot mai mare și globalizarea lanțurilor de aprovizionare, este important să se promoveze aplicarea unor standarde ridicate în materie de durabilitate și în țările terțe. Practicile comerciale și modelele de consum și producție ale întreprinderilor și consumatorilor din Uniunea Europeană (UE) nu ar trebui să contribuie indirect la încălcări ale drepturilor omului sau la degradarea mediului în alte părți ale lumii [1].

În ultimii doi ani, UE a consolidat drepturile acționarilor și ale investitorilor, ajutându-i să înțeleagă atât aspectele financiare, cât și cele nefinanciare ale performanței întreprinderilor și să poată trage mai ușor la răspundere întreprinderile. De asemenea, UE a introdus noi criterii ecologice și sociale în legislația sa privind achizițiile publice, pentru a încuraja întreprinderile să dezvolte produse și servicii responsabile din punct de vedere social. UE a adoptat Regulamentul privind mineralele din zonele de conflict, care vizează să asigure faptul că întreprinderile europene importă anumite minerale și metale exclusiv din surse responsabile, care nu utilizează profiturile pentru finanțarea conflictelor armate. În acest context, Planul de acțiune privind finanțarea durabilă, recent adoptat, este, de asemenea, relevant, deoarece corelează sistemul de finanțare cu proiecte mai durabile.

Prezentare generală a Ghidului de diligență pentru conduita responsabilă în afaceri

Dezvoltarea acestui ghid a fost supravegheată de Grupul de lucru al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) privind conduita responsabilă în afaceri (Working Party on Responsible Business Conduct - WPRBC) și a implicat un proces cu mai multe părți interesate cu OCDE și țări din afara OCDE și reprezentanți ai întreprinderilor, sindicatelor și societății civile. Această orientare privind conduita responsabilă în afaceri a fost aprobată de WPRBC al OCDE la 6 martie 2018 și de Comitetul de investiții al OCDE la 3 aprilie 2018.

Obiectivul Ghidului de diligență pentru conduită responsabilă în afaceri este de a oferi sprijin practic întreprinderilor multinaționale privind implementarea recomandărilor cum să evite și să abordeze impactul negativ legat de angajați, drepturile omului, mediu, mită, consumatori și guvernanta corporativă care pot fi asociate cu operațiunile lor, lanțurile de aprovizionare și alte relații de afaceri.

Impacturi adverse și risc

Due diligence abordează efectele adverse reale sau potențiale efecte adverse (riscuri) legate de următoarele subiecte acoperite în orientările OCDE pentru Acordurile Multilaterale de Mediu (AMM): drepturile omului, inclusiv angajații și relațiile industriale, mediul, luare de mită și corupție, dezvăluire și interese ale consumatorilor. Probabilitatea impactului advers crește în situațiile în care comportamentul unei întreprinderi sau circumstanțele asociate lanțurilor sale de aprovizionare sau relațiile de afaceri nu sunt în concordanță cu recomandările din Orientările OCDE pentru AMM-uri.

Pentru multe întreprinderi, termenul „risc” înseamnă în primul rând riscuri pentru întreprindere - risc financiar, risc de piață, risc operațional, risc de reputație, risc cu poziția lor pe piață, imaginea lor și existența pe termen lung. Deci atunci când privesc riscurile, este de obicei riscuri pentru ei înșiși. Orientările, însă, se referă la probabilitatea impactului negativ asupra oamenilor, asupra mediului și societății pe care întreprinderile o provoacă, contribuie sau la care sunt legate direct. Cu alte cuvinte, este o abordare a riscului orientată spre exterior. Întreprinderile pot identifica riscurile cu privire la problemele RSC, căutând divergențe între ce este recomandat pe de o parte din Ghidurile OCDE pentru AMM și circumstanțele asociate operațiunilor lor, lanțurilor de furnizare sau relațiilor de afaceri din celălaltă parte.

De ce să efectuezi diligența cuvenită?

Unele operațiuni, produse sau servicii de afaceri sunt în mod inerent riscante, deoarece acestea sunt susceptibile de a cauza, de a contribui sau a fi legat direct de impactul negativ asupra problemelor RSC. În alte contexte, operațiunile de afaceri pot să nu fie în mod inerent riscante, dar circumstanțele (de exemplu, probleme de stat de drept, lipsă de aplicare a standardelor, comportamentul relațiilor de afaceri) poate duce la riscuri adverse.

Diligența cuvenită ar trebui să ajute întreprinderile să anticipeze și să prevină sau să diminueze aceste impacturi. În unele cazuri limitate, diligența cuvenită îi poate ajuta să decidă dacă trebuie să meargă înainte sau să întrerupă operațiunile sau relațiile de afaceri ca ultimă soluție, deoarece riscul unui impact advers este prea mare sau deoarece eforturile de atenuare nu au avut succes. Prevenirea și atenuarea eficientă a impacturilor adverse poate ajuta o întreprindere să maximizeze contribuțiile pozitive pentru societate și să îmbunătățească relațiile cu părțile interesate, tot odată să protejeze și reputația acestei întreprinderi.

Diligența corectă poate ajuta întreprinderile să creeze mai mult profit, datorită următorilor criterii: identificarea oportunităților de reducere a costurilor; analiza corectă a pieței și a surselor strategice de aprovizionare; consolidarea și gestionarea riscurilor operaționale și de afaceri specifice companiei; scaderea probabilității de incidente care sunt legate de aspectele ce intră sub viziunea orientărilor OCDE pentru AMM. O întreprindere poate, de asemenea, să efectueze un control, pentru a o impune să îndeplinească cerințele legale referitoare la anumite probleme a RSC, cum ar fi forța de muncă locală, mediu ambiant, guvernanta corporativă, legi penale sau corupția.

Caracteristici ale due diligence - elementele esențiale

- Diligența este preventivă.
- Diligența implică procese și obiective multiple.
- Diligența este proporțională cu riscul (bazat pe risc).
- Diligența este dinamică.
- Diligența nu schimbă responsabilitățile.
- Diligența se referă la standardele recunoscute la nivel internațional ale RSC.
- Diligența corespunde circumstanțelor unei întreprinderi..
- Diligența este informată prin implicarea cu părțile interesate.
- Diligența implică o comunicare continuă.

Viziunea strategică pentru anii 30

La nivelul UE, eforturile prin care se urmărește identificarea unei serii de măsuri adecvate și de modalități concrete de promovare a unui comportament mai durabil în afaceri aduc rezultate suplimentare și consolidează avantajul competitiv al întreprinderilor din UE în acest domeniu.

Tot mai mult se reflectează asupra unor tipuri diferite de stimulente suplimentare, astfel încât întreprinderile să integreze ODD în activitățile lor, precum și să exploreze potențialul tehnologiilor emergente și al economiei circulare. Atât în cadrul acțiunilor sale interne, cât și în cadrul acțiunilor externe. UE va trebui să continue să promoveze punerea în aplicare a orientărilor și a principiilor recunoscute la nivel internațional privind comportamentul responsabil în afaceri, cum ar fi Principiile directe ale Organizației Națiunilor Unite (ONU) privind afacerile și drepturile omului. Acest lucru este, de asemenea, important pentru a se asigura condiții de concurență echitabile la nivel internațional. În viitor, economia colaborativă, caracterizată prin relații directe între consumatori, poate avea o contribuție importantă la creșterea durabilă și la apariția unor modele de afaceri mai durabile, atunci când acestea sunt încurajate și dezvoltate în mod responsabil. Cu toate acestea, în prezent, multitudinea de abordări normative existente în UE creează incertitudine atât pentru operatorii tradiționali și noii prestatori de servicii, cât și pentru consumatori, împiedicând dezvoltarea economiei colaborative în UE și a serviciilor noi și inovatoare care sunt asociate cu aceasta [2].

Antreprenoriatul social, care vizează soluționarea problemelor bazate pe comunitate, poate juca, de asemenea, un rol important în abordarea provocărilor legate de durabilitate, promovând, în același timp, creșterea favorabilă incluziunii și crearea de locuri de muncă la nivel local, prosperitatea pentru toți și incluziunea socială. Întreprinderile sociale actuale tind să fie concentrate în domenii de nișă specifice, în special în contexte locale, și întâmpină dificultăți pentru a se extinde în UE. Finanțarea rămâne un aspect important, motiv pentru care UE acordă fonduri sporite întreprinderilor sociale. La fel ca în cazul economiei colaborative, cadrul de reglementare complex sau lipsa acestuia și restricțiile de la nivel local pot constitui un obstacol.

Majoritatea companiilor autohtone încă nu văd motive strategice pentru incorporarea RSC în afacerile lor cotidiene. Consumatorii din Moldova nu au preferințe sofisticate, dar aceste preferințe încep să prindă contur. Din această cauză multe firme vor tinde în viitor să folosească responsabilitatea socială ca pe un instrument suplimentar în depășirea concurenților [3].

În continuare sunt date câteva exemple de așteptări sociale de la implicarea companiilor în rezolvarea problemelor sociale:

- Să contribuie la dezvoltarea comunitară; să coopereze mai mult cu administrația publică locală în vederea soluționării problemelor locale.
- Să ajute păturile sociale vulnerabile prin acte de caritate.
- Să susțină tinerii talentați prin oferirea de burse și de șanse mai bune la angajare; să fie susținători copiii talentați; să se acorde ajutor școlilor.
- Să presteze în comunitate serviciile care nu ar putea fi prestate în regim de piață liberă.
- Să fie protejat mediul ambiant și să se întreprindă acțiuni de restabilire a zonelor ecologic afectate.

- Să se respecte drepturile consumatorilor; acest lucru frecvent reclamă și acțiuni împotriva corupției, deoarece prin acte de corupție se admite apariția pe piață a produselor și serviciilor de calitate inferioară.
- Să participe în mod voluntar la programe și proiecte sociale.

Concluzii

La sfârșitul lucrării date se poate de constatat ferm că respectând toate recomandările descrise în articol, Republica Moldova va fi bine dezvoltată economic, cu ajutorul dezvoltării durabile a Uniunii Europene. Vor fi susținute întreprinderile autohtone ale țării care se vor dezvolta și vor fi implicate la dezvoltarea social, acestea fiind: soluționarea problemelor locale, vor ajuta păturile social vulnerabile, vor susține tinerii talentați prin oferirea burselor și angajarea la un bun loc de lucru, se v-a proteja mediul ambiant, se v-a uita de noțiunea ”corupție”, la fel se vor respecta drepturile consumătorilor. Deci, este evidentă importanța colaborării în viitor și stabilirea unor relații ce ar putea aduce un beneficiu major și o cale spre o dezvoltare economică durabilă.

Se poate just de afirmat că procesul de dezvoltare economică a Republicii Moldova v-a fi foarte dificil și „anevoios” însă nu fără rezultate evidente. De aceea este necesară o strânsă colaborare a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană.

Referințe

Cărți:

1. BÂRDAN, V., „Integrare economică și economie europeană,, : Note de curs / Veaceslav Bârdan; Univ. Tehn. a Mold., Fac. Ingin. Econ. și Business, Cat. Teorie Econ. și Marketing. – Ch.: Tehnica – UTM, 2014. – 244 p.

Referințe Web:

2. Către o Europă durabilă până în 2030, Document de reflecție elaborat Către Comisia Europeană, 132 p. Disponibil pe:
3. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/rp_sustainable_europe_ro_v2_web.pdf, accesat 06.03.2020.
4. OECD due diligence guidance for responsible business conduct, Disponibil pe: <https://mneguidelines.oecd.org/OECD-Due-Diligence-Guidance-for-Responsible-Business-Conduct.pdf>, accesat 06.03.2020.
5. Alexandru Oprunenco, Valeriu Prohnițchi, Mihai Rusu, ”Evaluarea Responsabilității Sociale Corporative în Moldova” 1-41 p. Disponibil pe: <https://www.undp.org/content/dam/moldova/docs/Publications/d77.pdf>, accesat 06.03.2020.